

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege privind comunitățile de energie și modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Lege privind comunitățile de energie și modificarea unor acte normative este elaborat de Ministerul Energiei, cu suportul consultativ al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în Republica Moldova, în cadrul proiectului „Resilient Communities through Women Empowerment, Phase 2” (ResCom2), finanțat de Regatul Norvegiei și Regatul Suediei.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal și sursa proiectului actului normativ

În ultimul deceniu, sectorul energetic european a cunoscut o transformare structurală profundă, orientată spre descentralizare, decarbonizare și participarea activă a consumatorilor la producerea, consumul și gestionarea energiei. În acest context, legislația Uniunii Europene a consacrat conceptul de comunitate de energie, ca mecanism de participare colectivă la activități din domeniul energetic de către cetățeni, autorități publice locale, întreprinderi mici și mijlocii și alte entități eligibile. Cadrul juridic european relevant este stabilit, în principal, prin Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (reformare), care definește și reglementează comunitățile de energie din surse regenerabile, și prin Directiva (UE) 2019/944 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice, care definește și reglementează comunitățile de energie ale cetățenilor. Deși cele două categorii au domenii materiale distincte și condiții tehnice specifice, acestea se întemeiază pe aceleași elemente definitorii: participare deschisă și voluntară, control efectiv exercitat de membri și orientare prioritară spre beneficii de mediu, economice sau sociale pentru membri ori pentru aria locală în care activează. Acestea au personalitate juridică și au dreptul de a participa pe piața energiei electrice.

Republica Moldova, în calitate de parte contractantă la Tratatul de instituire a Comunității Energetice și de stat asociat Uniunii Europene, și-a asumat obligația de transpunere și armonizare progresivă a *acquis*-ului comunitar în domeniul energiei. În plan intern, această obligație s-a materializat prin consacrarea sectorială a celor două categorii de comunități: comunitatea de energie din surse regenerabile, reglementată prin Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, și comunitatea de energie a cetățenilor, reglementată prin Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică. De asemenea, prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 743/2024 a fost aprobat Regulamentul privind comunitățile de energie din surse regenerabile.

Totodată, Planul Național Integrat pentru Energie și Climă prevede la măsura PM_DC22 promovarea comunităților de energie din surse regenerabile, în termenul de 2025-2030, recunoscând rolul acestora în reducerea emisiilor de carbon și contribuția la obiectivul de creștere a ponderii energiei electrice din surse regenerabile până la 31,2% în 2030.

În acest context normativ, și având în vedere orientările Secretariatului Comunității Energetice, PG 01/2024 din 12 martie 2024, potrivit cărora potențialii fondatori trebuie să dispună de cel puțin o formă juridică aptă să încorporeze elementele esențiale ale comunităților de energie, prezentul proiect de lege are ca obiect instituirea unei forme juridice dedicate, comunitatea de energie, în temeiul căreia se pot constitui și înregistra cele două categorii de comunități deja consacrate în legislația sectorială.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Cadrul normativ actual recunoaște, la nivel sectorial, conceptul de comunitate de energie și stabilește elementele definitorii ale acesteia, în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001 și Directiva (UE) 2019/944, transpuse prin art. 39⁵ din Legea nr. 10/2016 și, respectiv, art. 125 și art. 126 din Legea nr. 164/2025. Aceste elemente vizează participarea deschisă și voluntară, componența mixtă a membrilor, orientarea prioritară spre beneficii de mediu, economice și sociale pentru membri și comunitatea locală, guvernanta democratică întemeiată pe principiul „un membru – un vot”, precum și controlul efectiv exercitat de membri. Totodată, cadrul actual permite, în principiu, oricărei persoane juridice să solicite înregistrarea în calitate de comunitate de energie din surse regenerabile sau comunitate de energie a cetățenilor, cu condiția ca actele sale constitutive și modul de organizare să reflecte cerințele prevăzute de legislația aplicabilă. Totuși, această deschidere formală nu înlătură necesitatea existenței, în legislația națională, a cel puțin unei forme juridice efectiv apte să integreze simultan toate elementele esențiale ale comunităților de energie.

Analiza formelor juridice reglementate de dreptul comun relevă, însă, că niciuna dintre acestea nu permite, în configurația actuală, întrunirea cumulativă a tuturor acestor elemente simultan. Asociațiile obștești și cooperativele nu permit, în cadrul lor actual, participarea autorităților administrației publice locale. Grupurile de Acțiune Locală au un scop statutar specific, orientat spre strategiile de dezvoltare locală în Programul LEADER, și cerințe teritoriale incompatibile cu logica de proximitate tehnică a comunităților de energie din surse regenerabile. Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară permit exclusiv asocierea între unități administrativ-teritoriale, excluzând compoziția mixtă. Societatea cu Răspundere Limitată este organizată pe principiul votului proporțional cu capitalul și pe distribuirea dividendelor, incompatibile cu principiul „un membru – un vot” și cu scopul nelucrative, iar adaptarea sa prin derogări extinse generează o entitate atipică și expune autoritățile publice locale la riscuri patrimoniale și complexitate administrativă.

Această lacună normativă a devenit evidentă în procesul de pilotare a primelor comunități de energie din Republica Moldova. În cadrul proiectului „Resilient Communities through Women Empowerment, Phase 2” (ResCom 2), implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Moldova în cooperare cu Ministerul Energiei, Agenția Servicii Publice și Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, au fost constituite patru comunități-pilot de energie din surse regenerabile, structurate după două modele distincte: un model cu participarea autorităților administrației publice locale și un model organizat la nivel de condominiu. Experiența acumulată în cadrul acestui proces a demonstrat că actualul cadru normativ nu oferă o bază juridică suficient de clară și de adaptată pentru constituirea unor asemenea entități în condiții uniforme și previzibile.

În cazul comunităților care au inclus autorități ale administrației publice locale, din localitățile Logănești și Cociulia, constituirea a fost posibilă doar prin recurgerea la forma societății cu răspundere limitată. Această soluție a permis includerea unei componente mixte a membrilor, însă a impus utilizarea unei forme juridice comerciale pentru o structură care, prin natura sa, urmărește în mod prioritar beneficii comunitare. În practică, această opțiune a generat costuri administrative și de conformare mai ridicate, a impus adaptări juridice semnificative ale actelor constitutive și a expus autoritățile administrației publice locale unor obligații procedurale și riscuri patrimoniale specifice entităților comerciale. În cazul comunităților constituite la nivel de condominiu, din municipiul Chișinău și orașul Codru, înregistrarea a fost posibilă sub forma asociației obștești, întrucât aceste inițiative nu au presupus participarea autorităților administrației publice locale. Deși această formă s-a dovedit mai apropiată de caracterul nelucrative și de logica participativă a comunităților de energie, ea nu a oferit un cadru juridic complet adaptat specificului activității energetice, fiind necesară reglementarea ad-hoc, la nivel statutar, a unor aspecte esențiale privind administrarea patrimoniului comun.

Prin urmare, experiența de pilotare a confirmat că soluțiile juridice utilizate în practică nu rezultă din adecvarea formelor existente, ci din necesitatea identificării unor formule juridice compatibile doar parțial cu exigențele aplicabile comunităților de energie. Constituirea fiecărei comunități-pilot a necesitat asistență juridică specializată, elaborarea unor acte constitutive adaptate și coordonare instituțională intensă pe parcursul procesului de înregistrare. În lipsa unei forme juridice tipizate, atât fondatorii, cât și autoritățile competente sunt obligați să analizeze, de la caz la caz, compatibilitatea dintre forma juridică aleasă și cerințele legislației sectoriale. Un asemenea mecanism nu poate susține extinderea rapidă și uniformă a comunităților de energie la scară națională, în special în mediul rural și în localitățile mici, unde participarea autorităților administrației publice locale este adesea esențială pentru mobilizarea resurselor locale și valorificarea bunurilor publice disponibile.

În aceste condiții, problema nu constă în lipsa fezabilității modelului, ci în absența unei forme juridice adecvate. Cadrul normativ actual recunoaște comunitatea de energie ca instituție de drept sectorial, însă nu oferă un instrument juridic corespunzător pentru constituirea și funcționarea acesteia în condiții de securitate juridică, coerență administrativă și aplicare uniformă, impunând necesitatea intervenției.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Proiectul de lege are ca obiectiv principal instituirea unui cadru juridic special pentru constituirea, înregistrarea, funcționarea, reorganizarea și lichidarea comunităților de energie, definite ca asociații constituite în scopul desfășurării activităților specifice comunităților de energie, în condițiile legislației sectoriale. Rezultă astfel o arhitectură normativă tripartită, în care cele trei acte normative operează complementar: Legea nr. 10/2016 definește scopul, activitățile permise, trăsăturile funcționale și regimul aplicabil comunităților de energie din surse regenerabile; Legea nr. 164/2025 definește aceleași elemente pentru comunitățile de energie ale cetățenilor în raport cu piața energiei electrice; iar prezenta lege reglementează exclusiv statutul juridic comun al acestor entități: modul de constituire, componența membrilor, raporturile civile din cadrul persoanei juridice și în raport cu părțile terțe, organele de conducere și de control, regimul patrimoniului, precum și procedurile de reorganizare, dizolvare și lichidare.

Din această delimitare derivă obiectivele specifice ale proiectului:

- instituirea unei forme juridice autonome și tipizate, a cărei structură încorporează *ab initio* elementele esențiale ale comunităților de energie: scopul nelucrativ orientat spre beneficii comunitare, participarea deschisă și voluntară, compoziția mixtă, guvernanta democratică bazată pe principiul „un membru – un vot” și controlul efectiv al membrilor, astfel încât actul constitutiv să nu necesite derogări sau adaptări de la regimul de drept comun;
- crearea unui cadru clar pentru procesul de înregistrare, atât în Registrul de stat al persoanelor juridice, ținut de Agenția Servicii Publice, cât și în Registrul comunităților de energie, ținut de ANRE, prin definirea clară a fondatorilor, documentelor de constituire, conținutului obligatoriu al statutului;
- asigurarea participării directe și nediscriminatorii a tuturor categoriilor de actori locali relevanți: persoane fizice, autorități ale administrației publice locale, întreprinderi municipale, asociații de proprietari din condominiu, persoane juridice cu scop nelucrativ, întreprinderi mici și mijlocii, societăți comerciale micro și mici, cooperative, în cadrul comunităților de energie, cu respectarea particularităților fiecărui tip de comunitate stabilite prin legislația sectorială;
- consolidarea securității juridice în raport cu regimul patrimonial al comunităților, inclusiv prin reglementarea transmiterii în folosință, pe bază de comodat sau suprafață, a bunurilor imobile

și a infrastructurilor energetice aflate în proprietatea autorităților publice locale care sunt membre ale comunității, precum și a regimului de restituire a instalațiilor energetice proprii aduse de membri;

- reducerea poverii administrative atât pentru membrii fondatori, cât și pentru autoritățile competente.

Modelul propus este aliniat cu practica europeană în materie. Republica Elenă, confruntată cu deficiențe similare ale cadrului general al cooperativelor, a adoptat o lege specială (Legea nr. 4513/2018, modificată prin Legea nr. 5037/2023) care a creat o formă juridică proprie, întemeiată pe cadrul general al cooperativelor civile, dar adaptată specificului comunitar. Această lege permite expres participarea autorităților locale, depășind, pe cale normativă specială, limitările aplicabile formelor cooperative clasice. Abordarea nu este nici străină contextului juridic național: legiuitorul moldovean a recurs deja la mecanismul legii speciale pentru a reglementa Grupurile de Acțiune Locală (Legea nr. 50/2021), configurând o formă asociativă care permite participarea autorităților publice locale alături de actori privați și civici. Același mecanism legislativ se propune a fi aplicat, *mutatis mutandis*, pentru reglementarea comunităților de energie, cu păstrarea coerenței în raport cu legislația sectorială.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege este structurat în șase capitole, care reglementează: dispozițiile generale; calitatea de membru, drepturile și obligațiile membrilor; constituirea, înregistrarea și lichidarea comunităților de energie; organele de conducere și de control; finanțarea activității și regimul proprietății; precum și dispozițiile finale și tranzitorii.

Capitolul I – Dispoziții generale (art. 1–4) stabilește scopul și obiectul legii, noțiunile principale, principiile de constituire și funcționare și activitățile pe care comunitățile de energie le pot desfășura. Elementul central al proiectului constă în instituirea unui cadru juridic comprehensiv pentru constituirea, înregistrarea și funcționarea comunității de energie ca entitate juridică specifică. În acest sens, proiectul nu redefineste noțiunile sectoriale de comunitate de energie a cetățenilor și comunitate de energie din surse regenerabile, deja consacrate de legislația specială, ci creează forma juridică în baza căreia o persoană juridică poate ulterior dobândi una dintre aceste calități, în condițiile Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică sau ale Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

Totodată, proiectul consacră expres faptul că această formă juridică nu intră sub incidența Legii nr. 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale. Instituirea formei juridice specifice nu limitează însă dreptul persoanelor interesate de a se asocia sub alte forme juridice permise de lege, în scopul obținerii calității de comunitate de energie a cetățenilor sau de comunitate de energie din surse regenerabile, în condițiile legislației sectoriale aplicabile. Prin urmare, noua formă juridică are caracter opțional și specializat, fiind concepută pentru a facilita în special proiectele în care participă autorități ale administrației publice locale, având în vedere rigiditatea cadrului normativ actual privind asocierea acestora cu alți actori, inclusiv persoane fizice, întreprinderi municipale, întreprinderi mici și mijlocii sau persoane juridice cu scop nelucrative.

Activitățile permise comunităților rămân delimitate prin trimitere la legislația sectorială aplicabilă fiecărei categorii: pentru comunitățile de energie ale cetățenilor, la Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, iar pentru comunitățile de energie din surse regenerabile, la Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. În același timp, art. 4 alin. (2) instituie obligația

comunității de energie de a solicita înregistrarea în registrul sectorial relevant în termen de 12 luni de la înregistrarea în Registrul de stat al persoanelor juridice, sub sancțiunea dizolvării și lichidării.

Principiile prevăzute la art. 3: participarea deschisă și voluntară, guvernanța democratică bazată pe regula „un membru – un vot”, prioritatea beneficiului comunitar și utilizarea durabilă a resurselor, reflectă elementele definitorii ale comunităților de energie consacrate în dreptul european și în legislația sectorială națională, fiind transpuse aici la nivelul formei juridice prin care acestea urmează să funcționeze.

Capitolul II – Calitatea de membru. Drepturile și obligațiile membrilor (art. 5–8) reglementează condițiile de dobândire, suspendare și încetare a calității de membru, precum și categoriile de persoane eligibile pentru fiecare tip de comunitate de energie. Articolul 5 delimitează distinct categoriile de membri eligibili pentru comunitățile de energie ale cetățenilor și pentru comunitățile de energie din surse regenerabile, în conformitate cu legislația sectorială aplicabilă.

Articolele 6–8 detaliază procedurile aplicabile aderării post-înregistrare, suspendării și încetării calității de membru, instituind garanții minime de transparență, motivare a deciziilor și posibilitate de contestare. Este reglementată inclusiv posibilitatea introducerii prin statut a unor taxe de aderare și contribuții periodice rezonabile și proporționale, cu mențiunea expresă că pot fi prevăzute măsuri speciale pentru facilitarea integrării consumatorilor vulnerabili de energie.

Capitolul III – Constituirea, înregistrarea și lichidarea comunităților de energie (art. 9–12) reglementează procedura de constituire a comunității de energie, de la formarea grupului de inițiativă și pregătirea documentelor constitutive până la adunarea de constituire și înregistrarea de stat. Textul stabilește conținutul minim al statutului, procedura de adoptare a actului de constituire și setul de documente necesare înregistrării.

Înregistrarea se efectuează de către organul înregistrării de stat, potrivit Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, cu adaptările stabilite de prezenta lege. Proiectul urmărește astfel tipizarea și simplificarea procedurilor de constituire și înregistrare, prin precizarea expresă a documentelor obligatorii. În același timp, este prevăzut că, de la data înregistrării în Registrul de stat al persoanelor juridice, persoanele incluse în lista inițială dobândesc calitatea de membri ai comunității.

Capitolul IV – Organele de conducere și de control (art. 13–18) instituie arhitectura instituțională internă a comunității de energie. Organele obligatorii sunt adunarea generală a membrilor, ca organ suprem de conducere, consiliul de administrare, ca organ executiv, și organul de control, constituit din unul sau mai mulți cenzori ori, după caz, auditor extern. Separat, proiectul reglementează și funcția de administrator, numit de adunarea generală.

Sunt detaliate atribuțiile fiecărui organ, regulile privind convocarea și desfășurarea ședințelor, cvorumul și majoritățile necesare, precum și incompatibilitățile aplicabile. Un element esențial al întregii structuri de guvernanță îl reprezintă menținerea principiului „un membru – un vot”, ceea ce asigură caracterul democratic al procesului decizional și controlul efectiv de către membri, indiferent de contribuția financiară sau de natura entității participante.

Capitolul V – Finanțarea activității comunității de energie. Proprietatea comunității de energie (art. 19–21) reglementează sursele de finanțare ale comunităților de energie, regimul cotizațiilor și regulile privind patrimoniul și bunurile utilizate în cadrul comunității. Sunt prevăzute surse de finanțare precum cotizațiile membrilor, veniturile din servicii, subvențiile, donațiile, granturile și alte surse permise de lege.

În ceea ce privește regimul patrimonial, proiectul consacră faptul că bunurile și veniturile comunității se utilizează exclusiv pentru realizarea obiectivelor statutare, iar eventualul profit obținut din activitățile economice nu se distribuie membrilor, ci se reinvestește în dezvoltarea și funcționarea comunității. Totodată, proiectul reglementează distinct posibilitatea utilizării în cadrul comunității a unor instalații energetice aflate în proprietatea membrilor, fără ca această participare să determine, în mod automat, transferul dreptului de proprietate asupra acestor bunuri către comunitate. De asemenea, sunt prevăzute reguli speciale privind transmiterea în folosință a bunurilor imobile și infrastructurilor energetice aparținând autorităților administrației publice locale către comunitate, în baza unor contracte de comodat sau de suprafață.

Capitolul VI – Dispoziții finale și tranzitorii (art. 24) stabilește intrarea în vigoare a legii la 30 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și obligă organul înregistrării de stat să asigure, până la acea dată, măsurile administrative și tehnice necesare pentru înregistrarea comunităților de energie. Totodată, este introdus un mecanism tranzitoriu care permite persoanelor juridice constituite anterior intrării în vigoare a legii și care au dobândit deja, potrivit legislației sectoriale, statutul de comunitate de energie din surse regenerabile sau de comunitate de energie a cetățenilor să opteze, în termen de 24 de luni, pentru reorganizarea prin transformare în comunitate de energie reglementată de noua lege, cu preluarea integrală a drepturilor și obligațiilor persoanei juridice inițiale.

Termenul de 30 de zile a fost instituit în scopul facilitării creării comunităților de energie din surse regenerabile, oferind posibilitatea potențialilor membri care au identificat obstacole în procesul de identificare a unei forme de persoană juridică compatibile cu specificul modului lor de organizare să facă uz de noile prevederi legale. Dispozițiile finale includ, de asemenea, modificări conexe ale unor acte normative, în vederea corelării noului regim juridic cu legislația sectorială și cu cadrul aplicabil administrației publice locale. Astfel, Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile este completată pentru a reflecta extinderea categoriilor de membri eligibili ai comunităților de energie din surse regenerabile, inclusiv prin includerea întreprinderilor municipale și a instituțiilor medico-sanitare publice. De asemenea, se precizează că întreprinderile mici și mijlocii și întreprinderile municipale pot participa într-o comunitate de energie din surse regenerabile atât timp cât această participare nu constituie principala lor activitate comercială sau profesională. În paralel, Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală este completată pentru a include expres în competența consiliului local decizia privind participarea la constituirea comunităților de energie sau aderarea la acestea.

Elementele noi ale proiectului, privite în ansamblu, constau în: instituirea unei forme juridice autonome și tipizate pentru comunitățile de energie; menținerea caracterului opțional al acestei forme juridice, fără excluderea altor forme de asociere permise de lege; crearea unei baze juridice exprese pentru participarea autorităților administrației publice locale și a altor actori eligibili în astfel de structuri; reglementarea unitară a condițiilor de constituire, înregistrare, funcționare și încetare a activității; configurarea unui model de guvernare internă democratică, bazat pe controlul efectiv exercitat de membri; consacrarea unui regim patrimonial adaptat specificului proiectelor energetice comunitare; precum și corelarea expresă dintre regimul persoanei juridice și procedurile de recunoaștere sectorială prevăzute de legislația din domeniul energiei electrice și al energiei din surse regenerabile.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare au fost analizate trei opțiuni normative alternative, respinse pentru motive care țin fie de incapacitatea formelor juridice existente de a încorpora trăsăturile definitorii ale comunităților de energie, fie de lipsa de eficacitate a unei intervenții limitate la nivel sectorial.

Opțiunea 1 – Menținerea cadrului normativ actual (inacțiunea). Această opțiune a fost respinsă întrucât Legea nr. 10/2016 și Legea nr. 164/2025 nu reglementează forma juridică a comunităților de energie, ci doar trăsăturile lor funcționale. În absența unei persoane juridice dedicate, actorii locali ar continua să recurgă la forme de organizare inadecvate, cu toate consecințele expuse la punctul 2.2: incertitudine juridică, povară administrativă disproporționată și imposibilitatea participării autorităților administrației publice locale alături de alți actori locali.

Opțiunea 2 – Modificarea punctuală a legislației sectoriale (Legea nr. 10/2016 și Legea nr. 164/2025) fără instituirea unei forme juridice distincte. Această opțiune a fost apreciată ca insuficientă, întrucât ar fi perpetuat fragmentarea reglementării și dependența de forme juridice neadaptate. În absența unei persoane juridice dedicate, incertitudinea juridică privind statutul entităților și dificultățile de înregistrare ar fi rămas nerezolvate, iar intervenția sectorială s-ar fi suprapus, într-un mod impropriu și incoerent cu practica legislativă, cu regimul de drept al persoanelor juridice.

Opțiunea 3 – Integrarea totală a reglementării într-un singur act normativ și instituirea unui mecanism unic de înregistrare exclusiv prin Agenția Servicii Publice nu a fost reținută. Această soluție nu ar reflecta diferența dintre dobândirea personalității juridice și dobândirea calității de comunitate de energie, care presupune accesul la un regim sectorial distinct. În cazul comunităților de energie din surse regenerabile, reglementările ANRE prevăd o procedură separată de înscriere în registrul special și prezentarea unor documente care atestă îndeplinirea unor condiții tehnice și funcționale, inclusiv notificarea operatorului sistemului de distribuție privind criteriul de proximitate și posibilitatea racordării centralei electrice, precum și, după caz, actul care atestă credibilitatea tehnică a centralei electrice. Aceste elemente exced competențele organului general de înregistrare. Totodată, cadrul secundar este dezvoltat, la acest moment, doar pentru comunitățile de energie din surse regenerabile. Pentru comunitățile de energie ale cetățenilor nu există încă un regulament sectorial echivalent. În aceste condiții, integrarea tuturor elementelor într-o singură lege ar reduce flexibilitatea cadrului normativ și ar anticipa soluții care urmează să fie dezvoltate gradual, pe măsura maturizării acestor inițiative.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

La nivelul autorităților publice centrale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică operează Registrul comunităților de energie din surse regenerabile și urmează să elaboreze Registrul comunităților de energie ale cetățenilor, precum și să adapteze, după caz, reglementările normative secundare în vederea asigurării coerenței cu prevederile prezentei legi, ceea ce presupune o creștere funcțională a volumului de activitate, dar în limitele atribuțiilor deja stabilite.

Agenția Servicii Publice operaționalizează, până la data intrării în vigoare a legii, măsurile administrative și tehnice necesare pentru înregistrarea comunităților de energie în Registrul de stat al persoanelor juridice, obligație care se integrează în procedurile sale curente și nu generează, funcții instituționale noi. Centrul Național pentru Energie Durabilă își consolidează funcția de sprijin instituțional pentru potențialii fondatori de comunități, beneficiind, prin efectul tipizării, de un cadru mai uniform de consiliere și orientare.

Pentru autoritățile administrației publice locale, reglementarea produce un impact preponderent pozitiv: înlătură ambiguitățile privind posibilitatea participării în comunități de energie, reduce costurile de conformitate juridică ale proiectelor locale și creează premisele cooperării cu alți actori locali într-un cadru juridic clar. Costurile administrative rămân limitate la operațiuni curente, incluzând adoptarea deciziilor consiliului local privind participarea la o comunitate, încheierea contractelor de comodat sau de suprafață pentru bunurile transmise în folosința comunității, raportările curente, fără a impune restructurări instituționale sau crearea de posturi suplimentare.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Adoptarea legii nu generează cheltuieli publice din bugetul de stat. Participarea autorităților și instituțiilor publice în cadrul comunităților de energie este voluntară, iar finanțarea activității acestora se bazează pe surse proprii și atrase, inclusiv cotizații ale membrilor, venituri din servicii, investiții private, donații, granturi, programe naționale și internaționale. Eventualele costuri inițiale pentru entitățile publice participante, cum ar fi cele legate de consultanță, documentație tehnică sau juridică, studii de fezabilitate ori aporturi în natură, au caracter opțional, sunt controlabile și depind de amploarea proiectului.

Din perspectivă administrativă, proiectul nu presupune instituirea unor autorități sau structuri noi și nu introduce taxe ori impozite suplimentare. Aplicarea sa implică doar operațiuni administrative de rutină, integrate în competențele existente. Dimpotrivă, prin instituirea unei forme juridice clare și a unui cadru unitar de constituire și funcționare, proiectul poate reduce costurile administrative și de conformare asociate utilizării unor forme juridice improprii. Pe termen mediu și lung, reglementarea creează totodată premise pentru economii la costurile energetice ale entităților participante și pentru o utilizare mai eficientă a resurselor disponibile.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Reglementarea are un impact favorabil asupra sectorului privat, fără a introduce obligații noi sau costuri suplimentare de conformare pentru întreprinderi. Participarea agenților economici este voluntară, iar drepturile și limitele sunt clar definite în legislația sectorială și în prezenta lege.

Întreprinderile pot contribui cu expertiză tehnică, servicii energetice, instalarea capacităților din surse regenerabile sau tehnologii de stocare, beneficiind de acces la energie locală, stabilă și la costuri reduse. Reglementarea încurajează formarea de ecosisteme locale de furnizori, instalatori, ingineri, companii de mentenanță și soluții digitale, oferind un stimulent direct pentru piața tehnologiilor verzi. Prin participarea comunităților la piețele de energie, inclusiv în ceea ce privește agregarea și serviciile de flexibilitate în condițiile Legii nr. 164/2025, se deschid noi oportunități economice pentru operatorii privați activi pe lanțul valoric energetic. În ansamblu, impactul asupra sectorului privat este pozitiv, stimulator și neîmpovărător.

4.4. Impactul social

Reglementarea generează un impact social pozitiv, atât la nivelul gospodăriilor, cât și la nivelul comunităților locale. Participarea cetățenilor, întreprinderilor mici și mijlocii, organizațiilor comunitare și instituțiilor publice într-o structură energetică cooperativă consolidează coeziunea socială și implicarea civică. Comunitățile de energie favorizează colaborarea între actori diverși, stimulează încrederea în instituțiile locale și în procesele participative și creează o platformă pentru adoptarea unor

comportamente energetice responsabile și sustenabile. Impactul social este semnificativ și pentru consumatorii vulnerabili de energie, în sensul Legii nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, care pot beneficia de energie la cost redus, de mecanisme interne de compensare sau partajare echitabilă a beneficiilor și de măsuri speciale de facilitare a aderării prevăzute în proiect.

Scopul nelucrativ și obligația reinvestirii eventualelor excedente în dezvoltarea comunității contribuie la diminuarea sărăciei energetice și la creșterea rezilienței gospodăriilor cu venituri reduse. Totodată, dezvoltarea proiectelor locale de producere, partajare și stocare a energiei creează oportunități pentru formarea de competențe tehnice, pentru instruirea populației în domeniul energiei regenerabile și pentru stimularea ocupării forței de muncă.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prelucrarea datelor cu caracter personal se va efectua în conformitate cu Legea 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Participarea în comunitățile de energie este deschisă tuturor persoanelor fizice și juridice eligibile, indiferent de gen, vârstă sau statut socioeconomic, iar drepturile membrilor se exercită în condiții de egalitate, în temeiul principiului „un membru – un vot”. Modelul asociativ propus are un potențial social pozitiv asupra echității, întrucât urmărește reducerea costurilor energetice și creșterea accesibilității la energie, beneficii care pot contribui la diminuarea vulnerabilităților economice ce afectează disproporționat anumite categorii sociale.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul are un impact pozitiv asupra mediului, întrucât comunitățile de energie facilitează dezvoltarea unor proiecte locale de generare distribuită, care substituie energia produsă pe bază de combustibili fosili, contribuind direct la decarbonizarea sistemului energetic și la atingerea obiectivelor naționale privind ponderea surselor regenerabile în consumul final brut de energie. Prin participarea comunitară, proiectele energetice devin mai ancorate în realitățile locale, favorizând dezvoltarea infrastructurii verzi și adoptarea tehnologiilor curate, precum panourile fotovoltaice, sistemele de stocare sau soluțiile de flexibilitate. Dezvoltarea comunităților de energie devine astfel un instrument al politicilor publice de mediu și al politicilor climatice, sprijinind tranziția către un sistem energetic mai curat și mai rezilient.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația Uniunii Europene

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Prezentul proiect urmează a fi supus avizării și consultării publice, conform art. 20 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fiind publicat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei, www.energie.gov.md, la compartimentul Transparența decizională / Proiecte de acte normative, și pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md. Totodată, Ministerul Energiei, în conformitate cu prevederile Regulamentului Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, a publicat Anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege privind comunitățile de energie pe platforma www.particip.gov.md. Proiectul urmează a fi avizat de autoritățile și instituțiile publice competente, iar avizele și propunerile recepționate în procesul de avizare și consultare publică vor fi examinate și luate în considerare la definitivarea proiectului, după caz, în vederea asigurării coerenței cadrului normativ și a respectării prevederilor legale în vigoare.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție, conform art. 36 din Legea nr. 100/2017, iar obiecțiile, propunerile și concluziile formulate vor fi luate în considerare la definitivarea acestuia. Proiectul va fi supus expertizei juridice, conform art. 37 din Legea nr. 100/2017, iar obiecțiile, propunerile și concluziile formulate vor fi luate în considerare la definitivarea acestuia.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentul proiect de lege se încorporează în cadrul normativ existent ca lege specială care reglementează statutul juridic al comunităților de energie, complementar legislației sectoriale care reglementează activitatea acestora pe piețele de energie. Prevederile sale se corelează, în principal, cu:

- Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, care reglementează comunitățile de energie din surse regenerabile;
- Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, care reglementează comunitățile de energie ale cetățenilor;
- Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, ale cărei prevederi se aplică comunităților de energie în măsura în care nu contravin prezentei legi;
- Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, în ceea ce privește participarea autorităților publice locale;
- Legea nr. 121/2018 privind proprietatea publică și delimitarea bunurilor, în ceea ce privește transmiterea în folosință a bunurilor imobile;
- Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, în ceea ce privește măsurile speciale aplicabile consumatorilor vulnerabili de energie;
- Regulamentul privind comunitățile de energie din surse regenerabile, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 743/2024, precum și reglementările secundare ce urmează a fi adoptate în aplicarea Legii nr. 164/2025.

În măsura în care legislația sectorială și reglementările secundare în vigoare conțin dispoziții care au devenit, prin adoptarea prezentei legi, redundante sau suprapuse, acestea vor fi ajustate în consecință, pentru a evita dublarea cadrului normativ aplicabil.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În vederea implementării prezentei legi, sunt necesare următoarele măsuri:

- operaționalizarea, de către Agenția Servicii Publice, până la data intrării în vigoare a legii, a măsurilor administrative și tehnice pentru înregistrarea comunităților de energie în Registrul de stat al persoanelor juridice, în condițiile art. 23 alin. (2) din proiect;
- informarea și instruirea reprezentanților autorităților administrației publice locale și ai actorilor locali interesați privind oportunitățile oferite de noul cadru juridic. ANRE urmează să adapteze, Regulamentul cu privire la comunitățile de energie din surse regenerabile și să elaboreze Regulamentul cu privire la comunitățile de energie ale cetățenilor în temeiul prevederilor prezentei legi și ale Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică.

**Secretar General
al Ministerului**

/semnat electronic/

Andrei GRIȚCO